

Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkäntähtäimen suunnitelman loppuarvio

Kaupunginhallitus 22.05.2023 § 122

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Kaupunginhallitus aloitti päätökselleen 23.9.2019 § 219 Suonenjoen kaupungin talouden sopeuttamistoimenpiteiden valmistelun. Sopeuttamistoimenpiteiden valmistelu päätettiin toteuttaa yhteistyössä henkilöstön, virkakunnan ja luottamushenkilöiden kesken. Kestävän kuntatalouden saavuttamiseksi nimettiin työryhmä, jonka tehtävänä oli esittää konkreettisia keinoja kaupungin kulurakenteen kasvun hillitsemiseksi niin, että kaupungin talous saatetaan kestäväällä talousuralla.

Työryhmä kostui kaikkien valtuustoryhmien nimeämistä luottamushenkilöistä ja ryhmässä on mukana myös pääluottamusmiesten nimeämä henkilöstön edusta. Työryhmän puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen puheenjohtaja, sihteerinä hallintojohtaja ja esittelijänä kaupunginjohtaja.

Kaupunginvaltuusto on yksimielisesti hyväksynyt kokouksessaan 21.12.2020 § 55 työryhmän laatiman ja kaupunginhallituksen esittämän Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkäntähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025. **Liite.**

Suunnitelmaa valmistellut työryhmä arvioi kaupungin talouden pitkäntähtäimen vaikuttavuus keinoja seuraavista asiakokonaisuuksista ja priorisoi toimenpiteiden toteuttamisen järjestystä:

1. Toiminnalliset muutokset sekä prosessien tarkastelu ja tehokkuus
2. Kustannustason leikkaaminen ei-lakisäätteisten palvelujen / menojen osalta
3. Palveluverkoston ja palvelutason tarkastelu
4. Henkilöstö menoihin kohdentuvat suorat toimenpiteet
5. Veronkorotukset

Viimeiseksi vaihtoehdoksi päätettiin asettaa verojen korotukset, mikä on edelleen perusteltua nykyisen ostovoiman kehittymisen kannalta. Lisäksi henkilöstöön liittyvät toimenpiteet tulee ensisijaisesti sopeuttaa rakenteellisten ja toiminnallisten muutoksien mukaisesti. Kaupunginhallitus on edellyttänyt toimialoilta valtuuston hyväksymien talouden pitkäntähtäimen suunnitelman toimenpiteiden viemistä käytäntöön. Mikäli toimenpiteissä ei edetä ja tarvittava päätöksiä ei saada aikaiseksi, niin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tulee esittää uusien talouden sopeuttamiskeinojen hyväksymistä ja käyttöönotto.

Kaupunginhallitus on vuoden 2022 tiinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä päättänyt esittää valtuustolle, että talouden tarkempi arvio tullaan tekemään vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Pääosin kahden ylijäämäisen valtuustokauden jälkeen kaupungin taloudessa on noin +8,9 milj. euron suuruinen ”ylijäämäpuskuri”. Päivitetyn taloussuunnitelman perusteella ylijäämät riittävät vähintään vuoteen 2026 saakka. Talouden tasapainon tilaa on syytä arvioida vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä. Kasvavista menopaineista ja epävarmuudesta johtuen uusien ja pysyväisluonteisten kustannuksia lisäävien tarpeettomien toimenpiteiden aloittamista tulee välttää.

On todettava, että vuoteen 2023 mennessä kaupungin talous on tasapainoinen kumulatiivisen ylijäämän osalta. Menneiden vuosien keskeinen talouden tasapainottamisen tekijä on ollut ennakoitua parempi veroperusteisen rahoituksen kertymä sekä sosiaali- ja terveystalouden kustannustason maltillinen kehitys. Mutta kustannustason hillintä ja palvelurakenteet suhteessa väestökehitykseen ovat asioita, jotka vaativat edelleen kriittistä tarkastelua.

Hyvinvointialueiden tulo vuoden 2023 alusta lukien tuki selkeyttää kuntien talouden hallintaa, mutta toisaalta haastaa kuntien taloutta leikaten merkittävän osan kuntien tulopohjaa. Velat ja vastuut jäävät kuntiin ja epävarmuus kuntien ja hyvinvointialueiden tulomuodostuksesta on edelleen olemassa. Kohoavat kustannukset, turvallisuuspoliittinen epävarmuus ovat myös tekijöitä, joita ei ole pystytty vielä kokonaisuudessaan arvioimaan lähivuosien osalta. Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu kohottaa merkittävästi kuntien kustannuksia.

Vuodesta 2024 eteenpäin arvioidaan kuntatalouden olevan haastavammissa tilanteissa kuin vuonna 2023. Tähän jo yksittäisenä asiana vaikuttaa se, että kunnallisverojen tilitysten osalta verotulot tulevat alenemaan jopa -6 prosenttia vaikka tuloperustaan ei tulisi mitään muutoksia. Suonenjoen kaupungin osalta tämä on noin yhden kunnallisveroprosentin tuotto ja euroissa arvioituna noin -0,9 milj. euroa.

Edelle esitettyjen perustelujen osalta on syytä tehdä arvio valtuuston hyväksymän kestävän kuntatalouden pitkäjähtäimen suunnitelman osalta. Osin toimenpiteet ovat edenneet päätetyssä aikataulussa, ja osin asioiden valmistelu on vielä kesken. Toisaalta päätöksiä on tehty mm. perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkon osalta, mutta aikataulullisesti ne ovat hivenen hyväksytyä suunnitelmaa myöhemmin toteutuvia, mutta suunnitelman mukaisia vaikuttavuudeltaan. Lisäksi kaupunginvaltuusto on vuoden 2023 talousarvion hyväksymisen yhteydessä ilmaissut tavoitteeksi älykkään sopeutumisen hyväksymisen osaksi palvelutasopäätöksiä, missä älykkään sopeutumisen ymmärrys ja käyttöönottoa tarkastellaan palvelujen määrän ja laadun arvioinnissa.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus päättää pyytää toimialojen (elinvoima ja hallintopalvelut, kasvun ja oppimisen palvelut ja tekniset palvelut) arvion hyväksytyin talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimeenpanosta ja sen etenemisestä. Toimialojen tulee arvioida tekemiään talouden tasapainottamisen päätöksiä suhteessa hyväksytyyn suunnitelmaan. Mitkä asiat ovat toteutuneet, mitkä ovat päätöksenteossa vielä kesken ja millä aikataululla tulevat päätöksentekoon.

Toimialojen arviot talouden tasapainottamisen toimenpiteistä tulee toimittaa kaupunginhallitukselle viimeistään 31.8.2023 mennessä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Toimialat ovat käsitelleet arvionsa valtuustossa hyväksytyyn talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimeenpanosta ja sen etenemisestä toimielimissään alla kuvatun mukaisesti.

Elinvoima ja hallintopalvelut on antanut oman arvionsa kokouksessaan (Kaupunginhallitus) 11.09.2023 § 188. Selvitys on **liitteenä**.

Kasvun ja oppimisen palvelut on antanut oman arvionsa kokouksessaan (Kasvun ja oppimisen lautakunta) 19.09.2023 § 64. Selvitys on **liitteenä**.

Tekniset palvelut on antanut oman arvionsa kokouksessaan (Tekninen lautakunta) 20.09.2023 § 50. Selvitys on **liitteenä**.

Liitteenä on Suonenjoen kaupungin kestävän Kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus merkitsee toimitetut arviot hyväksytyyn talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimeenpanosta ja sen etenemisestä tietoonsa saatetuksi ja välittää ne edelleen kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa väliarvioiden perusteella seuraa:

Valtuuston hyväksymän talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Rakenteelliset uudistukset ovat edenneet päätöksentekoon kasvun ja oppimisen palvelujen osalta ja päätösten vaikuttavuus kohdentuu osin jo vuoteen 2023, mutta pääosin vuodesta 2025 eteenpäin. Tehdyt ja tulevat päätökset vastaavat pääosin valtuuston edellyttämää talouden sopeuttamisen tasoa. Elinvoima- ja hallintopalvelujen osalta suunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Palvelutason määrittely edellyttää jatkotyöskentelyä myös elinvoima- ja hallintopalvelujen kokonaisuudessa. Lisäksi hallinnollisten tukipalvelujen toimenpiteet edellyttävät kaupunkitasoista tarkastelua. Teknisten palvelujen osalta palvelutason määrittely ja kiinteistöjen tilatarpeiden määrittely on osittain kesken ja valmistuvat vuoden 2024 aikana. Kaupunkitasoisesti talouden sopeutuminen on osin konkretisoitunut hyvinvointialueelle siirtyneen resurssin tai alueelle vuokrattujen tilojen myötä. Tilojen osalta muun muassa positiivinen nettovuokra poistuu vuoteen 2026 mennessä. Tarpeettomista tiloista luopuminen edellyttää edelleen toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kaupunginhallitus edellyttää toimialoja tuomaan konkreettiset toimenpiteet päätökseen viimeistään vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä, minkä perusteella Kaupunginhallitus linjaa tarvittavan jatkotyöskentelyn vuosien 2024 ja 2025 osalta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Ehdotus

Kaupunginhallitus välittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi toimitetut arviot hyväksytyin talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimeenpanosta ja sen etenemisestä.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa väliarvioiden perusteella seuraa:

Valtuuston hyväksymän talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Rakenteelliset uudistukset ovat edenneet päätöksentekoon kasvun ja oppimisen palvelujen osalta ja päätösten vaikuttavuus kohdentuu osin jo vuoteen 2023, mutta pääosin vuodesta 2025 eteenpäin. Tehdyt ja tulevat päätökset vastaavat pääosin valtuuston edellyttämää talouden sopeuttamisen tasoa. Elinvoima- ja hallintopalvelujen osalta suunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Palvelutason määrittely edellyttää jatkotyöskentelyä myös elinvoima- ja hallintopalvelujen kokonaisuudessa. Lisäksi hallinnollisten tukipalvelujen toimenpiteet edellyttävät kaupunkitasoista tarkastelua. Teknisten palvelujen osalta palvelutason määrittely ja kiinteistöjen tilatarpeiden määrittely on osittain kesken ja valmistuvat vuoden 2024 aikana. Kaupunkitasoisesti talouden sopeutuminen on osin konkretisoitunut hyvinvointialueelle siirtyneen resurssin tai alueelle vuokrattujen tilojen myötä. Tilojen osalta muun muassa positiivinen nettovuokra poistuu vuoteen 2026 mennessä. Tarpeettomista tiloista luopuminen edellyttää edelleen toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Kaupunginvaltuusto on saanut tietoonsa (13.11.2023 § 61) toimialojen laatimat raportit sekä kaupunginhallituksen arvion valtuuston vahvistaman kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelman toteutumisesta. Valtuusto on vahvistanut saaneensa tiedon, että konkreettiset toimet ovat toteutuneet osittain. Kaupunginvaltuustolle esiteltiin lisäksi mahdollisia täydentäviä toimenpiteitä, mikäli kaupungin talouden tasapainottaminen vaatii lisätarkastelua. Näitä ovat muun muassa palvelujen määrän ja laadun arvioiminen, investointien tason sopeuttaminen, avustusten karsiminen sekä tytäryhtiöiden osingonmaksu emolle. Lisäksi henkilöstömenoihin kohdentuvat suorat toimenpiteet ovat suunnitelman seuraavassa tarkastelussa, mikäli harkinnanvaraisten ja rakenteellisten toimenpiteiden löytäminen ja toimeenpano vaatii edelleen täydentämistä. Rakenteellisten toimenpiteiden osalta myös koulu- ja varhaiskasvatusverkoston edelleen tiivistäminen on noussut keskusteluun.

Tulevien vuosien keskeiset haasteet tulevat olemaan kaupungin tulopohjassa tapahtuvat muutokset sekä kustannustason nousu. Toimenpiteiden kohdentuminen tulee näin ollen kohdentua rakenteiden ja toimintaprosessien uudistamiseen sekä ja palvelujen tason sopeutumiseen niin määrän kuin palvelujen laadun osalta.

Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet tulevat merkittävästi pienenemään vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien osalta tasasuuruiset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulojentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin.

Lisäksi vuoden 2025 osalta TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle kustannuksineen ja niiden rahoittamiseen tuleva valtionosuus vahvistetaan ennen palvelujen tuottamisen aloittamista, millä tulisi kattaa syntyvät kustannukset. Vastaavien uudistusten osalta 100 prosenttien kustannusten kattaminen ei ole pääsääntöisesti toteutunut. Lisäksi tuleva palvelun tarve voi merkittävästi vaikuttaa syntyviin kustannuksiin. Vuoden 2026 alusta kaupungin SoTe-kiinteistöjen vuokraus päättyy ja palvelujen tarvitsemat SoTe-kiinteistöt tulee vuokrattavaksi yhtiön kautta, joka siis heikentää emon taloudellista asemaa ja teknisten palvelujen käyttötaloutta.

Kaikkia edellä kuvattuja muutoksia arvioidaan vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2026 toimintasuunnitelman yhteydessä.

Suonenjoen kaupungin talouden kehityksestä ja uudistusten vaikutuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan (FCG) laatima painelaskelma. Ko. laskelmat on esitelty kaupunginvaltuutetuille 8.11.2023. Selvityksen perusteella muun muassa kuntaan hyvinvointialue uudistuksen myötä jäävien palvelujen asukaskohtainen kustannus on kasvanut Suonenjoella vuodesta 2017 vuoteen 2022 noin +33 prosenttia. Tämä on merkittävästi enemmän kuin kaupungin silloisten SoTe-kustannusten kasvu oli vastaavalle ajanjaksolle. Painelaskelmien perusteella kaupungin vuosikate kääntyy negatiiviseksi vuonna 2027 ja taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä (n. 9 milj. euroa) on kääntynyt alijäämäksi jo vuonna 2028. Selkeästi ennakoitua aikaisemmin. Lainakanta kasvaa suurten investointien johdosta ja ylittää vuosikymmenen puolivälissä maan keskitason.

Toisaalta talouden sopeutumiseen on Suonenjoen kokoisella kunnalla vielä selkeä mahdollisuus määrältään vähenevien palvelutarpeen palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Muun muassa varhaiskasvatuspalveluikäisten lasten määrä on vähentynyt menneen neljän vuoden aikana noin 100 lapselle. Palvelutaso ja määrä on syytä arvioida myös laajemmin kaikkien kunnan tuottaminen palvelukokonaisuuksien osalta. Myös investointien tarkoituksenmukaisuus ja perusteltu kohdentaminen voi hillitä menotaloutta sekä velkaantumista. Lisäksi tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen mahdollistaa talouden sopeutumista. Toimenpiteiden edistämistä tulee vauhdittaa ja konkretisoida.

Kaupunginhallitus on päätöksellään edellyttänyt toimialoja tuomaan konkreettiset toimenpiteet päätökseen viimeistään vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä, minkä perusteella kaupunginhallitus linjaa tarvittavan jatkotyöskentelyn vuosien 2024 ja 2025 osalta.

Kaupunginhallitus on kuullut toimialojen esitykset vuoden 2024 talousarviosta kokouksessaan 21.11.2023. Kaupunginhallituksen keskeinen tehtävä on käytyjen toimialakohtaisten esittelyjen pohjalta linjata tulevat päätökset niin, että kaupungin talous saatetaan kestäväälle uralla kulurakenteen osalta. Toimialakohtaisten esittelyjen ja käydyn lähetekeskustelun pohjalta kaupunginjohtajan talousarvioesitys annetaan kaupunginhallitukselle 4.12.2023 pidettävään kokoukseen.

Kaupunginjohtajan vuoden 2024 talousarvioesitys pitää sisällään toimialakohtaiset 60.000 euron suuruiset kohdentamattomat käyttötalouden määräraha-leikkaukset. Tämä tarkoittaa noin 0,7 %:n suuruista leikkausta toimialojen (lautakuntien käsittelemät) esittämiin käyttötalouden määrärahoihin. Näiden leikkausten tarkempi kohdentaminen ja talouden tasapainottamistoimenpiteet konkretisoidaan toimialakohtaisesti tammikuun helmikuun aikana lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa, kun vuoden 2024 talousarvion käyttötaloussuunnitelmat tulee hyväksyttäväksi.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus

- Hyväksyy toimialakohtaiset 60.000 euron suuruiset käyttötalouden sopeuttamisesitykset vuoden 2024 talousarvioon.

Lisäksi

- Tammikuun alkuun kaupunginhallitus kutsuu koolle erillisen palaverin, missä käydään läpi vuoden 2024 käyttötaloussuunnitelmien käsittelyä linjaava keskustelu arvioimaan sopeuttamistoimenpiteiden konkreettisia kohdentamisia. Palaveriin kutsutaan kaupunginhallitus, puheenjohtajistot sekä toimialajohtajat.

- Käytyjen keskustelujen pohjalta laaditaan toimialakohtaiset käyttötaloussuunnitelmat lautakuntiin ja kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi. Samalla arvioidaan kestävä kuntatalouden suunnitelman vaikuttavuus ja mahdolliset lisätarpeet, miten edetään talouden sopeuttamisen toimenpiteissä vuosille 2024 sekä 2025. Lisäksi arvioidaan mahdollisuus kuntien väliseen yhteistyöhön.

- Tammikuun palaverissa selkeytetään toimialakohtaisesti ennakkovaikutusten arvioimista edellyttävät prosessit ja investointikohteet vuoden 2024 osalta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Kaupunginvaltuusto on yksimielisesti hyväksynyt 21.12.2020 § 55 Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025. Kaupunginhallitus on edellyttänyt toimialoilta valtuuston hyväksymien talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteiden viemistä käytäntöön. Mikäli toimenpiteissä ei edetä ja tarvittava päätöksiä ei saada aikaiseksi, niin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tulee esittää uusien talouden sopeuttamiskeinojen hyväksymistä ja käyttöönottoa.

Vuoden 2026 talousarviossa on valtuusto hyväksynyt maininnan, että uusi kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma tulee saada laadituksi vuoden 2026 aikana vuosille 2027-2030. Ennen uuden ohjelman laatimista on syytä pyytää toimialojen arvio päättyneen suunnitelman toteutumisesta ja tulevaisuuden tarpeita ennakoivista toimenpiteistä.

Viime syksyllä talousarvion valmistelun yhteydessä on aloitettu tekemään Suonenjoen kaupungin talouden mallinnusta aina vuoteen 2034 saakka. Kuntien verotulopohja, valtionosuusjärjestelmä, rahoitusriskit sekä kokonaisuuden toimivuus ja hallinta tulevat olemaan lähitulevaisuudessa linjattavia kokonaisuuksia valtakunnan päätöksenteossa. Nykyinen taloussuunnitelma kauden esitys ei riitä pitämään kaupungin taloutta kestäväällä pohjalla. Erityisesti kiinteistöihin liittyvä investointipaine ja emo-kaupungin tulopohjan väheneminen haastavat kaupungin taloutta erityisesti vuodesta 2027 eteenpäin.

Suonenjoen kaupungin talouden kehityksestä on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan (Finwise Advisors Oy) laatima talouden kehityskuva vuoden 2025 aikana. Selvityksen tavoitteena on päivittää tilannekuvaa ja keinoja talouden tasapainon ylläpidosta ja pitkän aikavälin kestävyuden varmistamisesta.

Laadin selvityksen perusskenaariossa, kaupungin talous on keskimäärin noin 2,2 miljoonaa euroa alijäämäinen vuosina 2027-2034. Kaupungin tulot kasvavat tarkastelujaksolla, mutta menot kasvavat niitä nopeammin. Nykyinen tulopohja ei riitä ylläpitämään toimintaa ilman tehostamistoimia. Lainamäärä yli kaksinkertaistuu ennustejaksolla. Vuoden 2025 ennusteessa lainamäärä on noin 16 miljoonaa euroa ja vuonna 2034 noin 37 miljoonaa euroa. Selvityksen mukaan kaupungin tulee tehostaa toimintaansa 2026-2034 yhteensä noin 3,5 miljoonalla eurolla. Talouden tasapaino saavutetaan vain hillitsemällä kustannuskehitystä tai vahvistamalla tulo-rahoitusta.

Valtuuston vahvistaman vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman mukaisesti kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. Talouden tasapainossa pitämistä tulee kaikkien toimialojen pitää huolta. Kaupungin omat investointitarpeet edellyttävät tulo-rahoituksen riittävyyttä ja varautumista tulopohjan merkittävään kaventumiseen. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää menokehityksen hillintää kaikkien toimialojen osalta. Tasapainottamisen keskiössä ovat rakenteelliset uudistukset ja niihin liittyvät kiinteistöt. Toimenpiteiden kohdentuminen tulee näin ollen

kohdentua rakenteiden ja toimintaprosessien uudistamiseen sekä ja palvelujen tason sopeutumiseen niin määrän kuin palvelujen laadun osalta.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus päättää pyytää toimialojen (elinvoima ja hallintopalvelut, kasvun ja oppimisen palvelut ja tekniset palvelut) arviot päättyneen pitkäntähtäimen suunnitelman toteutumisesta ja taloudellisista vaikutuksista kaupungin talouteen. Mitkä asiat ovat toteutuneet, mitkä ovat jääneet toteuttamatta ja onko toimenpiteitä, mitkä tulevat käytäntöön myöhemmin.

Arvio tulee tehdä ensisijaisesti suhteessa hyväksytyyn ja nyt päättyneeseen suunnitelmaan, ja tarvittavilta osin tuoda esiin myös mahdolliset muut kaupungin taloutta tasapainottavat toimenpiteet, mitkä eivät ole tulleet huomioiduksi hyväksytyssä pitkäntähtäimen suunnitelmassa.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää toimialoja arvioimaan näkemyksensä kaupungin mahdollisuuksista ja alustavista talouden tasapainottamistoimenpiteistä vuosille 2027-2030. Lisäksi toimialoja pyydetään tuomaan esiin näkemyksensä, miten tuleva talouden sopeuttamisohjelma tulisi valmistella. Lisäksi pyydetään arvioimaan, miten toimialan sitouttaminen tulevaan sopeuttamisohjelmaan saadaan parhaalla mahdollisella tavalla aikaiseksi.

Toimialojen vastaukset pyydetään käsiteltäväksi lautakunnan ja kaupunginhallituksen kokousten kautta. Vastaukset pyydetään käsittelemään 29.5.2026 mennessä. Kaupunginhallitus tulee saattamaan saadut vastaukset valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 08.06.2026 § 109
173/02.00/2023

Valmistelija: kaupunginjohtaja Juha Piironen, p. 044 758 1403

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 16.03.2026 § 38 päättänyt pyytää toimialoilta arviot päättyneen pitkäntähtäimen suunnitelman toteutumisesta ja taloudellisista vaikutuksista kaupungin talouteen. Lisäksi kaupunginhallitus pyysi toimialoja arvioimaan alustavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä vuosille 2027-2030 ja tuomaan esille näkemyksensä, miten tuleva talouden sopeuttamisohjelma tulisi valmistella.

Kasvun ja oppimisen lautakunta on käsitellyt osaltaan loppuarvion kokouksessaan 19.05.2026 § 35. Linkki pöytäkirjaan:
https://www.suonenjoki.info/djulkaisu/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetin_gitem&id=2026482-4

Kaupungin hallitus on käsitellyt elinvoima ja hallintopalvelujen loppuarvion kokouksessaan 25.05.2026 § 101. Linkki pöytäkirjaan:

https://www.suonenjoki.info/djulkaisu/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetin_gitem&id=2026483-4

Tekninen lautakunta on käsitellyt osaltaan loppuarvion kokouksessaan 27.05.2026 § 50. Linkki pöytäkirjaan:

https://www.suonenjoki.info/djulkaisu/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetin_gitem&id=2026484-8

Kasvun ja oppimisen palvelujen osalta lautakunta on todennut omassa arviossaan muun muassa seuraavaa. *Selvityksen perusteella voidaan todeta, että kasvun ja oppimisen toimiala on toteuttanut ja jopa merkittävästi ylittänyt sille asetetut talouden tasapainottamiseen tähtäävät rakenteelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuosille 2021-2025. Henkilöstömäärää ja palveluverkkoa on sopeutettu sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa alenevaan lapsi- ja oppilasmäärään nähden. Toimintojen keskittäminen on mahdollistanut henkilöstöressurssien järkevän kohdentamisen ja sen myötä taloudellisen tehokkuuden saavuttamisen.*

Kasvun ja oppimisen lautakunnan antaman arvion perusteella kaupungin taloutta sopeuttava vaikutus on jopa yli 700.000 euroa ja yli 15 henkilötyövuoden määrä. Toimenpiteiden vaikutuksissa on huomioitava, että ne eivät ole olleet kertaluonteisia, vaan toimenpiteiden vaikutukset ovat pysyviä muutoksia, jotka vaikuttavat päätöksenteon jälkeen myös tuleviin vuosiin.

Elinvoima ja hallintopalvelujen osalta kaupunginhallitus on todennut muun muassa seuraavaa. *Elinvoima ja hallintopalvelujen osalta yksityiskohtainen euromääräinen talouden sopeutumisen osoittaminen on osittain haastavaa. Toimialaan on kohdentunut tasapainottamissuunnitelmakauden aika muun muassa kaksi merkittävää rakenteellista uudistusta. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta ja työllisyyspalvelut siirtyivät valtiolta kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lukien. Lisäksi lainsäädännön muutokset mm. kotouttamisen osalta ovat tuoneet lisäpalveluita kuntien hoidettavaksi.*

Elinvoima ja hallintopalvelujen toimenpiteet kohdentuvat valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti kansalaisopiston kurssitarjontaan ja hallintotehtäviin jo aikaisemmassa vaiheessa selvitetyn mukaisesti. Toimenpiteet ovat olleet voimassa pääosin vuodesta 2023 lukien ja ne ovat hyväksytyyn suunnitelman mukaiset.

Käyttötalouden kustannustason vertailu tilinpäätöksestä 2023 tilinpäätökseen osoittaa, että toimialan kustannukset ovat jopa 440.000 euroa alhaisemmat (-6,1 %) vuonna 2025 kuin, mitä ne olivat vuonna 2023. Kokonaisuutena voidaan todeta, että elinvoima ja hallintopalvelujen osalta asetetut tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin. Euromääräinen tavoite on jopa merkittävästi suurempi, kuin mitä suunnitelmavaiheessa on ennakoitu. Lisäksi kohdennetut toimenpiteet ovat hyväksytyyn suunnitelman mukaiset.

Lisäksi muita elinvoima ja hallintopalvelujen toimialaan liittyviä ja yhteistyössä toteuttavia kaupunkitasoisia toimenpiteitä ovat kiinteistöveroselvitysten toteuttaminen sekä vakuutusten kilpailuttaminen kaupunkitasoisesti.

Teknisten palvelujen osalta lautakunta on todennut omassa arviossaan muun muassa seuraavaa. *Arvion perusteella voidaan todeta, että teknisissä palveluissa suunnitellut toimenpiteet on toteutuneet hyvin ja vaikuttavuustavoitteisiin on päästy. Palvelujen ja tilatarpeiden määrittelyjen suhteen työtä on vielä osin kesken. Haasteet on tarkastelujakson alkuun nähden muuttuneet sikäli, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen kiinteistöpolitiikka vaikuttaa suuresti erityisesti Sairaalakadun kiinteistöjen tulevaisuuteen.*

Asiat ovat kehittyneet väliarvion tekemisen jälkeen positiivisissa merkeissä. Tarpeettomista kiinteistöistä on luovuttu. Sammalselän koulu on purettu, Valkeisen päiväkotijärjestelmä ja ns. Rivertekin kiinteistö on myyty. Näistä on syntynyt merkittävää säästöä kaupungin kulurakenteeseen. Voidaan sanoa, että päiväkodin ja koulukiinteistön toiminnan lakkaamisesta tehtyihin päätöksiin on pystytty reagoimaan hyvin.

Energiatehokkuutta ja lisätty edistämällä edelleen vaihtamalla suurienergisiä valaisimia led- valaisimiin. Samalla on otettu käyttöön valaisimien himmentämisen mahdollistava säätötekniikka. Valaisinuudistukset ovat lisänneet myös valaistuksen laatua. Energiakustannuksia hillitsemään on otettu käyttöön sähkön hankinnan salkunhoitopalvelu kaupungin omana hankintana. Palvelulla on pystytty saamaan sähkön energiakustannuksia alaspäin.

Merkittävimmät pysyvät kustannustasoleikkaukset on saatu ulkoliikuntapaikkojen talvihoidon palvelutasotarkistuksilla, joita on tehty lautakunnassa. Kuntatekniikan palvelualueen organisoitumisvaihtoehtoja selvitys valmistui keväällä 2024. Selvitys antaa lisätietoa vaihtoehtoisen palvelutuotannon mahdollisuuksista myös tulevaisuuden palvelunhankintoja mietittäessä. Työn tehokkuuden paranemista on mahdollistettu hankkimalla uusi latukone sekä kadun hoidon kuorma-auto.

Lautakunnan arvion perusteella euromääräisesti toteutetut toimenpiteet ylittävät selkeästi asetetun noin 200.000 euron taloutta sopeuttavan tavoitteen.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että toimialat ovat onnistuneet viemään käytäntöön valtuustoon asettaman tavoitteet vähintään hyvin ja pääosin jopa ylittäneet asetetut tavoitteet. Asetetuilla tavoitteilla, niiden päämäärätietoiselle toteuttamiselle sekä seurannalla on ollut merkittävä ja pysyväisluontoinen kaupungin taloutta sopeuttava vaikutus.

Selvityksissä on myös arvioitu tulevaa talouden sopeutusohjelmaan ja siihen liittyviä tavoitteita ja keinoja. Keskeinen viesti on laaja osallistaminen ja yhteisiin sovittuihin päätöksiin ja tavoitteisiin sitoutuminen. Keskeinen rooli on kaupungin kiinteistöomaisuudella ja tilatarpeiden tarkoituksenmukaiselle käytöllä ja oikea-aikaisilla peruskorjauksilla. Tavoitteet ja resurssit tulee kohdentaa valtuuston vahvistaman strategian mukaisesti sekä on uskallettava tarkastella myös toteuttamisen tapaa ja mahdollisia ulkoistamista. Tavoitteena on tehdä selkeät laskelmat ja vaikuttavuusarviot ennen päätöksentekoa. Tarkastella yhteisesti laajaa kokonaisuutta kaupunkitasoisesti, ei vain toimialakohtaisesti.

Suonenjoen kaupungin hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta, vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä.

Ehdotus

Kaupunginjohtaja ehdottaa, että kaupunginhallitus merkitsee toimialojen antamat selvitykset Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelmasta tietoonsa saatetuksi ja välittää ne edelleen kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Päätös

Sanna Karhunen osallistui kokoukseen paikan päällä klo 16.44 alkaen.
Ehdotus hyväksyttiin.